

Eğitim İkileminde Bir Kaçış Rampası

Eğitim Denetimi

Bir Model Önerisi

Dr. Remzi Burçin ÇETİN · Prof. Dr. Necdet KONAN

Dr. Remzi Burçin ÇETİN - Prof. Dr. Necdet KONAN

Eğitim İkileminde Bir Kaçış Rampası
EĞİTİM DENETİMİ
Bir Model Önerisi

ISBN 978-625-6652-60-6

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2024, PEGEM AKADEMI

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Mart 2024, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Durmuş
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Yaman Dijital Matbaacılık Ltd. Şti.
Zübeyde Hanım Mah. Kazım Karabekir Cad. Uğurlu İş Merkezi No:97/27
Altındağ/ANKARA
Tel: (0312) 341 00 02

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 75392

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

YAZARLAR HAKKINDA

Prof. Dr. Necdet KONAN

Eğitim Fakóltesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı öğretim üyesidir. Araştırma alanları arasında öğretmen yetiştirme, eğitim denetimi, eğitim yönetimi ve liderlik konuları yer almaktadır.

Bu eser ile ilişkili olarak, denetim, denetmen yetiştirme ve denetim süreci konularında çok sayıda ulusal ve uluslararası nitelikteki kongrelerde bildiri sunmuş, yine ulusal ve uluslararası hakemli bilimsel dergilerde makaleler yayınlamıştır. Bunlar arasında, MEB teftiş politikalarına ilişkin okul yöneticileri ve öğretmen görüşleri, eğitim müfettiş yardımcıları eğitimi kursuna ilişkin eğitim müfettiş yardımcılarının görüşleri, eğitim müfettiş yardımcıları eğitimi kursunda yer alan konular ve ayrılan sürelerle ilişkin eğitim müfettiş yardımcılarının görüşleri, öğretmen teftiş formlarının değerlendirilmesi, yönetici teftiş formlarının değerlendirilmesi, il eğitim denetmenlerinin yönetici teftiş formunda yer alan değerlendirme ölçütlerine ilişkin görüşleri, ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin yönetici teftiş formuna ilişkin görüşleri, okulöncesi öğretmenlerinin öğretmen teftiş formunda yer alan değerlendirme ölçütlerine ilişkin görüşleri, okulöncesi öğretmenlerinin öğretmen teftiş formundan aldıkları puanların analizi, okul müdürlerinin ders denetimi yapmasına ilişkin öğretmen görüşleri, ders denetiminin okul müdürlerince yapılmasına ilişkin maarif müfettişi görüşleri, ders denetimi görevinin okul müdürlerine verilmesine ilişkin okul müdürü ve öğretmen görüşleri, maarif müfettişleri, okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul müdürlerinden bekledikleri liderlik yeterlikleri, Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitim denetimi, farklı ölkelerde eğitim denetimi uygulamaları, eğitim denetmenlerinin kontrol odağı, eğitim denetimine ilişkin lisansüstü tezlerin meta sentezi konulu yayınları bulunmaktadır.

Aynı zamanda Eğitim Fakólterinde Kalite: Öğretmen Yetiřtirmede Bir Model Önerisi adlı kitabın iki yazarından biri, Eğitim Yönetiminde Yeni Liderlik Yaklaşımları ve Eğitim Yönetiminde Liderlerin Karanlık Yüzü adlı kitapların editörlüğünü de üstlenmiştir.

Yazar, Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında çok sayıda yüksek lisans ve doktora tezinde akademik danışmanlık yapmış; öğretmen yetiştirmede öğretim teknolojisi (2003) ve akıllı sınıf (2007) konulu Eğitim Fakóltesi alt yapı güçlendirme projelerinde proje yürütücüsü olarak sorumluluk almış; Fakólte, bölüm ve anabilim dalı düzeyinde yönetsel görevlerde bulunmuştur.

ORCID No: 0000-0001-6444-9745

Dr. Remzi Burçin ÇETİN

1982 yılında Adana'da doğdu. İlkokul ortaokul ve lise öğrenimini Mersin / Tarsus'ta tamamladı. Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Lisans Programını 2006, Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Yüksek Lisans Programını 2014, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Doktora Programını 2020 yılında tamamladı. Yazar liderlik ve eğitim denetimi, karşılaştırmalı eğitim ve öğretmen yetiştirme üzerine çalışmalar yapmaktadır. Halen MEB bağlı bir ortaöğretim kurumunda yönetici olarak görev yapan Remzi Burçin ÇETİN evli olup, Defne ve Gökçe isimli iki çocuk babasıdır.

ORCID No: 0000-0002-8363-7466

ÖN SÖZ

Öğretim hem bireyin hayatının belli bir kısmında yer alarak hayatının geri kalanını yakından etkilemesi, hem de birden fazla tarafın üzerinde söz sahibi olması nedeniyle; neredeyse her dönemde tartışmaların odağında kalabilmeyi başarmış nadir sosyal olgulardan birisidir. Gerek sahip olduğu bunca önem gerekse farklı bileşenleri aynı anda cezbetmesi nedeniyle eğitimin denetlenmesi ve arzulanan hedeflere uygun olup olmadığının saptanması; hem var olan eğitim kalitesinin artırılması hem de geleceğe yönelik politikaların belirlenmesinde gereklidir.

Farklı bileşenlerin karşılıklı etkileşimine işaret eden eğitim süreci, denetim açısından ele alındığında zengin kuramsal altyapıya dayanan çeşitli yaklaşımlardan söz edilebilir. Bunların belirli koşullarda işe koşulması ve başarıya ulaşması olasıdır; ancak “denetim” kavramsal olarak insanları ürküten, çekimsiz davranmaya iten soğuk bir kavramdır. Bireyler, yaptıkları işin; başkaları tarafından denetlenmesine, kontrol edilmesine ve sürecin sonunda eleştirilmeye karşı bir nevi direnç geliştirebilir. Bu nedenle denetime ilişkin gelişmeler, eğitimin diğer bileşenlerine oranla daha yavaş ilerlemektedir.

Türk Eğitim Sisteminin, dünyadaki diğer eğitim sistemlerinden bağımsız, tamamen farklı yönde ilerlemesi düşünülemez. Zira küresel çapta yaşanan ve varlığını hissettiren tüm gelişmeler, diğerleri gibi Türk Eğitim Sistemini de yakından ilgilendirmektedir. Bu nedenle denetim gibi zorlu bir süreçte yaşanan gelişmeler ve kaydedilen kuramsal ilerlemeler, uygun yönleriyle ülkemiz eğitim sistemine uyarlanmaya çalışılmıştır. Ancak gelinen son evrede, özellikle yeni kuşakların yeni öğrenme ihtiyaçlarını karşılayabilmek ve küresel gelişmeleri de yakından takip edebilmek için yeni, çağcıl, çok yönlü, katılımcı ve farklı açılardan zenginleştirilmiş ve en önemlisi kişileri korkutmayan aksine güdüleyen bir denetim modeline ihtiyaç duyduğumuz ifade edilebilir.

Bu eserde, Türk eğitim tarihinde denetimin nasıl geliştiği, farklı ülkelerde denetimin nasıl kurgulandığı, veriye dayalı olarak mevcut ve ideal denetim görünümü ve bunlardan hareketle yeni bir denetim modeli önerisi bir arada sunulmaya çalışılmıştır. Bu amacı gerçekleştirmek üzere, yazarlardan Prof. Dr. Necdet Konan'ın akademik danışmanlığında, yine bu kitabın diğer yazarı Dr. Remzi Burçin Çetin tarafından 2020 yılında tamamlanan doktora tezinin bazı bölümlerinin ve ortak yayınlarının geliştirilmesi ve güncellenmesi yoluna gidilerek, bu eser oluşturulmuştur.

Eserin özelde eğitim denetimi ile doğrudan ilgili kişi ve kurumların, genelde eğitim sürecinin özellikle öğretim boyutundaki tüm bileşenlerinin, denetim olgusuna ilişkin kavramsal ve kuramsal bilgilerini geliştirerek, farklı ülkelerdeki iyi

uygulamaları ve sonuçlarına ilişkin farkındalıklarını artırarak, eğitimde denetim sürecine ve temel aktörlerine ilişkin yeni, özgün ve işlevsel bakış açıları getirmesi, böylece eğitimde denetimin asıl amacı olması gereken süreci geliştirmeye odaklanması gerektiğine karar vericilerin inandırılmasına ve etkili biçimde uygulamaların gerçekleştirilmesine katkıda bulunması umulmaktadır.

Eserin basımını ve okuyucularıyla buluşmasını sağlayan Pegem Akademi'ye, eserin bu hale ulaşmasında gösterdikleri çaba, emek ve özenleri için teşekkür ediyoruz.

Eğitim sistemimize katkıda bulunmak temel amacıyla ortaya çıkarılan bu esere ilişkin okurların geribildirimleri, sonraki baskılarında, eserin niteliğini yükseltmeye dönük değerli öneriler olarak dikkate alınacaktır.

Dr. Remzi Burçin ÇETİN - Prof. Dr. Necdet KONAN

Mart 2024

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	v
1. Bölüm: Giriş.....	1
2. Bölüm: Denetimin Kuramsal Temelleri.....	9
Denetim.....	9
Denetim İlkeleri.....	11
Denetimin Boyutları.....	16
Denetimin Yönetim Boyutu.....	17
Denetimin Program Boyutu.....	18
Denetimin Öğretim Boyutu.....	19
Denetim Modelleri.....	21
Klinik Denetim.....	21
Sanatsal Denetim.....	22
Gelişimsel Denetim.....	23
Farklılaştırılmış Denetim.....	24
Alternatif Denetim Yaklaşımları.....	25
Denetmen Rollerini.....	31
Denetmenlerin Yöneticilik Rolü.....	32
Denetmenin Liderlik Rolü.....	32
Denetmenin Öğreticilik Rolü.....	33
Denetmenin Rehberlik Rolü.....	33
Denetmenin Araştırma Uzmanlığı Rolü.....	34
Denetmenin Soruşturmacı Rolü.....	34
Denetmen Yeterlikleri.....	34
Denetmenlerin Teknik Yeterlikleri - Uzmanlık Nitelikleri.....	41
Denetmenlerin İnsancıl Yeterlikleri - Kişisel Nitelikleri.....	42
Denetmenlerin Karar Yeterlikleri - Liderlik Nitelikleri.....	43
3. Bölüm: Türkiye Eğitim Sisteminde Denetim Alt Sisteminin Tarihsel Gelişimi.....	45
Osmanlı Döneminde Eğitim Denetimi.....	45
Cumhuriyet Döneminde Eğitim Denetimi.....	50

01-20 Mayıs 1925 “Maârif Vekâleti Umûmî Müfettişleri” Toplantısı.....	54
1926 Tarihli 789 Sayılı “Maarif Teşkilat Kanunu” ve 1927-1928 Tarihli “İlk Tedrisat Müfettişleri Talimatnameleri”	57
Teftiş Sistemimizde İki Önemli Toplantı: 1930 ve 1934 Maarif Müfettişleri Kongreleri	60
1935-1950 Yılları Arasında Yaşanan Eğitim Denetimi Uygulamaları	62
1950-1960 Yılları Arasında Yaşanan Eğitim Denetimi Uygulamaları	64
1960-1990 Yılları Arasında Yaşanan Eğitim Denetimi Uygulamaları.....	65
1990-2010 Yılları Arasında Yaşanan Eğitim Denetimi Uygulamaları.....	68
2011’den İtibaren Eğitim Denetimi Uygulamaları.....	70
2014’ten Sonra Denetim Sistemimizde Yaşanan Gelişmeler	72
2017’ten Sonra Denetim Sistemimizde Yaşanan Gelişmeler	75
Millî Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulunun Mevcut Durumu.....	75

4. Bölüm: Örnek Alınabilecek Ülkelerde Eğitim Denetimi Sistemleri.....	97
Avustralya.....	98
İç Denetim Sistemi.....	99
Dış Paydaş Değerlendirmesi	99
Öğretmen Performansının Belirlenmesi.....	100
Müfettişlerin Seçilmesi ve Yetiştirilmesi	101
Estonya.....	101
İç Denetim Sistemi.....	102
Dış Paydaş Değerlendirmesi.....	102
Öğretmen Performansının Belirlenmesi.....	102
Müfettişlerin Seçilmesi ve Yetiştirilmesi	103
Finlandiya.....	103
İç Denetim Sistemi.....	103
Dış Paydaş Değerlendirmesi.....	104
Öğretmen Performansının Belirlenmesi.....	105
Müfettişlerin Seçilmesi ve Yetiştirilmesi	105
Güney Kore	106
İç Denetim Sistemi.....	106
Dış Paydaş Değerlendirmesi.....	106
Öğretmen Performansının Belirlenmesi	106
Müfettişlerin Seçilmesi ve Yetiştirilmesi	107
Hong Kong	107
İç Denetim Sistemi.....	108

Dış Paydaş Değerlendirmesi	108
Öğretmen Performansının Belirlenmesi	109
Müfettişlerin Seçilmesi ve Yetiştirilmesi	109
İngiltere.....	109
İç Denetim Sistemi.....	110
Dış Paydaş Değerlendirmesi	110
Öğretmen Performansının Belirlenmesi	110
Müfettişlerin Seçilmesi ve Yetiştirilmesi	111
Kanada	114
İç Denetim Sistemi.....	114
Dış Paydaş Değerlendirmesi	114
Öğretmen Performansının Belirlenmesi.....	115
Müfettişlerin Seçilmesi ve Yetiştirilmesi	116
Norveç.....	116
İç Denetim Sistemi.....	117
Dış Paydaş Değerlendirmesi	118
Öğretmen Performansının Belirlenmesi	120
Müfettişlerin Seçilmesi ve Yetiştirilmesi	120
Polonya	120
İç Denetim Sistemi.....	121
Dış Paydaş Değerlendirmesi	121
Öğretmen Performansının Belirlenmesi.....	122
Müfettişlerin Seçilmesi ve Yetiştirilmesi	122
Singapur.....	122
İç Denetim Sistemi.....	123
Dış Paydaş Değerlendirmesi	124
Öğretmen Performansının Belirlenmesi.....	124
Müfettişlerin Seçilmesi ve Yetiştirilmesi	125
5. Bölüm: Eğitim Denetiminin Yapı ve İşleyişine İlişkin Akademisyen, Maarif Müfettişi, Okul Müdürü ve Öğretmen Görüşleri	127
Denetim Kavramına İlişkin Katılımcı Görüşleri.....	129
Kimin ve Neyin Denetlenmesi Gerekliğine İlişkin Katılımcı Görüşleri.....	131
Var Olan Maarif Müfettişlerinin Güçlü ve Zayıf Yönlerine İlişkin Katılımcı Görüşleri	132
Akademik Başarının Düşmesinde Denetimin Rolüne İlişkin Katılımcı Görüşleri.....	134

Denetimi Yapacak Kişilerin Niteliklerine İlişkin Katılımcı Görüşleri	137
Öğretmen Denetiminde Kimlerin Yer Alması Gerektiğine İlişkin Katılımcı Görüşleri.....	141
Hesap Verebilirliğe İlişkin Katılımcı Görüşleri	143
Öğretmen Performansının Belirlenmesine İlişkin Katılımcı Görüşleri.....	145
Maarif Müfettişlerinin Seçilmesi ve Yetiştirilmesine İlişkin Katılımcı Görüşleri.....	148
Denetimin Türü, İçeriği, Sıklığı ve Şekline İlişkin Katılımcı Görüşleri	150
Denetim Teşkilatının Örgütlenmesine İlişkin Katılımcı Görüşleri	152
Denetimde Dış Paydaş Kullanımına Yönelik Katılımcı Görüşleri	154
Denetimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Katılımcı Görüşleri	155
Eğitim Denetiminde Yaşanılan Aksaklıklara İlişkin Katılımcı Görüşleri.....	157
Teşkilatlanma	157
Rol Çatışması	159
Yönetim-Denetim Çatışması	159
Müfettiş İmajı-Niteliği	160
Geri Bildirim Eksikliği	161
Yönerge Eksikliği	162
Bürokratik İş Yükü	163
İşlevsizlik	164
Mevzuat Karmaşası	164
Zamanlama Yetersizliği	165
6. Bölüm: Geliştirilen Eğitim Denetimi Modeli	167
Denetim Teşkilatı ve Görev Alanı	174
Görev Tanımı ve Denetmen Niteliği.....	176
Denetimin Amacı ve Kapsamı.....	178
Denetime Teknoloji Entegrasyonu.....	180
Alan Uzmanlığı ve Denetim	181
Denetmen - Öğretmen İlişkisi	183
Geribildirim ve Hesap Verebilirlik.....	185
Geribildirim ve Sürekli Mesleki Gelişim	187
7. Bölüm: Sonuç Yerine	189
Kaynakça.....	199

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Eğitim insan hayatında oldukça önemli bir yere sahip ve değeri her geçen gün artan bir olgudur. Bu süreç toplum hayatında gerçekleşmesi öngörülen pek çok değişimin başat aktörü konumundadır. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de öğretmenler eğitim sürecinin en önemli aktörleri arasında sayılmaktadır. Ancak eğitim sürecinin, dünyada yaşanan değişim ve dönüşüm hareketlerinden bağımsız olarak ele alınması beklenemez, zira gerek teknolojik gelişmeler gerekse eğitim sürecinden doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenen tüm bileşenlerin yaşanan bu değişim ve dönüşüm sürecinden etkilenmesi söz konusudur. Her ne kadar her toplum kendi kültürel, sosyal ve politik değerleri doğrultusunda kendine özgü bir eğitim sistemi tasarlama çabası gösterse de küresel normlardan ve gerçekliklerden bağımsız bir sistem tasarımı oldukça güçtür. Küreselleşmenin ve beraberinde getirdiği teknolojik, kültürel, sosyal ve pedagojik dönüşümlerin artık çağımız eğitiminin etmenleri arasında sayılabileceği ifade edilebilir.

Eğitim sisteminin hem ait olduğu toplumun değerlerine sahip çıkması hem de küresel birtakım normları da barındırması yani küryerel olması söz konusudur. Eğitim sistemleri, içinde bulunduğu toplumun normlarını yansıtmak ve o toplumun eğitimden beklediklerini yerine getirmek yükümlülüğündedir (Azar, 2011: 36). Fakat dünya genelinde ve ülkemizde yaşanan gelişmeler, teknolojik ilerlemeler ve yenilikler hayatımızın pek çok bileşeninin gözden geçirilmesini gündeme getirmektedir (Yavuz, Özkartal ve Yıldız, 2015: 61). Böylece eğitimin diğer toplumsal olgular gibi gözden geçirilmesi, bileşenlerinin yeniden tanımlanması ve gerekli dönüşüm ve değişimlere uğratılması gündeme gelmektedir.

Örgütsel anlamda gerekli dönüşüm sürecine girmek ise ciddi bir planlama çabasını da beraberinde getirecektir. Örgütlerin varlıklarını sürdürebilmeleri amaçlarını gerçekleştirebildikleri sürece söz konusu olmaktadır (Kayıkçı ve Şarлак, 2013: 462). Böylece eğitim diye nitelenen süreç aslında örgütsel bir anlam kazanmakta ve bu evrim nihayetinde devasa bir sisteme dönüşmektedir. Öyle ki bugün modern bağlamında eğitimin tanımından itibaren yapılmakta olan sistem vurgu-

su, örgüt bileşenleri için de geçerliğini korumuş ve okulların nitelikli bir eğitim süreci için geliştirilmesi gündeme getirilmiştir. Okullarda da değişim söylemleri dile getirilmekte; eğitim, bireylerin değişime ve yeniliklere uyum sağlayabilmesinde giderek daha fazla belirleyici olmaktadır (Şahin, 2015: 623).

Okullar en yalın haliyle içinde buldukları toplumun üstün yararını gözetecek bir yandan toplumsal amaçlara hizmet ederler; diğer taraftan ise kendi varlık gayelerini sağlamaya çalışırlar. Bu anlamda okul kavramı fiziki bir varlıktan ziyade sosyal bir olguya işaret etmektedir. Dolayısıyla okul; durağan olmamalı ve toplum ihtiyaçları doğrultusunda sürekli geliştirilmelidir. Örgütün geliştirilmesi fikri ve buna dayalı olarak örgütün etkililiği tartışmaları alan yazında özellikle yönetim bilimlerinde çok sayıda araştırmaya imza atan ABD merkezli bir dizi çabanın ürünüdür. 1930'larda Barnard etkililiği, "örgütün amaçlarına ulaşma derecesi" olarak tanımlamış ancak o günden bugüne etkililiğin açık, spesifik, uygulamalı, kapsamlı ve kuramsal çerçevelere uyan bir tanımı henüz yapılmamış, sadece etkililiğin çok boyutlu olduğu hususunda bir görüş birliğine ulaşılmıştır (Balcı, 2011: 1). Ancak bu konuda örgütsel etkililiğin yönetim kuramlarında gerçekleşen birikimli değişimle bugün artık örgütün tüm bileşenleri üzerinde söz sahibi olduğu ifade edilebilir. Benzer bir durum okullar için de geçerlidir. Okullar toplumsal açık sistemler olarak hem diğer örgütlerle yüksek düzeyde etkileşim içinde hem de kendi içinde bir bütünlük oluşturmak suretiyle kısaca eğitim sistemi olarak tanımlanabilecek bir üst sistemin alt sistemidir. Burada dikkat çeken sistem ve üst sistem kavramlarına ilişkin Bursalıoğlu (2013: 3) şu saptamaları yapmıştır; her sistem başka bir sistemin parçasıdır ve kendi içinde birçok alt sistemden oluşur ve sistemin bütün parçalarının gerçekleştirilmeye çalışıldığı bir amacı bulunur.

Okul örgütlerini alt sistemlerden meydana gelen bir üst sistem ve eğitim sisteminin bir alt sistemi olarak kabul edersek, oldukça karmaşık bir kavramsal eşığe ulaşmış oluruz. Ancak örgüt olgusuna ilişkin tanımlar ele alındığında okul kavramının karmaşık doğası aslında sadeleşmiş olur; zira Aydın (2013: 2) örgüt kavramının yapılan çok sayıda tanımında iki unsurun dikkat çektiğini bunların ise "insan" ve "ortak amaç" olduğunu vurgular. Buna göre bir örgütte etkililik sona erdiğinde, örgütün amacı istenilen ölçüde gerçekleştirilemediğinde, bireylerde ortak amaca katkıda bulunma isteği kaybolur. Böylesi bir sonuç sistem yaklaşımıyla ele alınan örgütler için entropi olgusuyla açıklanabilir. Bu anlamda okullar toplumsal açık sistemler olarak olası bir entropi halinde bir nevi kelebek etkisiyle toplumun tamamını etkileme gücüne sahiptir. Ancak yeterli koşullar sağlandığında tüm eğitim kurumları, tarafların beklentilerini karşılayabilecek bir eğitim ve öğrenme hizmeti üretebilir. Etkili okul akımının temel varsayımlarından birisi de, bu ortam ve koşulların her okulda sağlanabileceğidir (Şişman, 2012: 1).